RAADSBERICHT

Informatie van het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad

Nummer : 2016-40
Datum : 25 oktober 2016
Onderwerp : Ontwikkelagenda Haren, een nadere uitwerking van Beterr Haren
Bijlagen :
Steller : D.J. Groeneweg

In de vergadering van 7 april 2016 heeft de gemeenteraad van Haren ingestemd met Aanpak **Beterr Haren:** ***B****estuurskrachtig,* ***E****venwichtig,* ***T****oekomstbestendig,* ***E****igen,* ***R****obuust en* ***R****egionaal*. Dit was het antwoord op de 6 knelpunten uit het rapport *Verkenning Zelfstandigheid Haren* van de B&A-groep. In deze ontwikkelagenda treft u de nadere uitwerking aan met concrete acties. Deze ontwikkelagenda kent 6 onderwerpen:

1. De toekomstvisie
2. Bestuurskracht
3. Burgerparticipatie
4. Financieel toekomstbestendig (Duurzame financiën)
5. Ambtelijke organisatie (Organisatieontwikkeling)
6. Regionale samenwerking (Haren in de regio)

1.Toekomstvisie
Gewenste lange termijnvisie van de gemeente

De toekomstvisie geeft sturing aan beleid en is ook bepalend voor de uitwerking van de onderwerpen in deze ontwikkelagenda. Anders gezegd alles dat in de andere onderdelen aan bod komt draagt bij aan de visie.

Dit willen we zijn:
Haren is een groene, vitale, duurzame en veilige gemeente en is voor iedereen bereikbaar. Kent een hoog voorzieningenniveau en een sterk sociaal weefsel waarbij de menselijke maat leidend is en waarbij burgers, maatschappelijke organisaties, bestuur en ambtelijke organisatie elkaar makkelijk kunnen vinden.

Dat betekent:

- Een overzichtelijke gemeente met eigen autonomie.
- Een regiegemeente, waarbij de regisseur te midden van andere betrokkenen opereert.
- Behoud van een hoog voorzieningenniveau op het gebied van zorg, onderwijs, sport en cultuur.
- Samen met Tynaarlo de taak om de natuurlandschappelijke waarden van de regio Groningen-Assen te beheren en te ontwikkelen.
- Inzet in om alle inwoners van Haren in staat te stellen mee te doen en bij te dragen aan de samenleving.
- Het activeren van de eigen kracht en verantwoordelijkheid (zelfredzaamheid) en betrokkenheid bij de Harense samenleving op basis van de opvatting van *positieve gezondheid*.
- Een onderscheidende vestigingsplaatsfactor voor bedrijven in Noord-Nederland.
- Een kwalitatief hoogstaand winkel- en horeca aanbod met regionale aantrekkingskracht.
- Door het combineren van Harense recreatieve- en toeristische trekpleisters met die in de regio.

Concrete acties:
- Verzelfstandiging/privatisering van ’t Clockhuys, uiterlijk in 2019.
- De gemeente bevordert de energiebesparing en zet in op bewustwording van en voorlichting aan inwoners op gebied van duurzaamheid.
- De gemeente stimuleert en faciliteert burgerinitiatieven bij de vormgeving van het sociaal domein.
- Het afschaffen van betaald parkeren blijft op de agenda voor financieel economisch betere tijden.
- De gemeente zal zich inzetten voor het behoud van het brede aanbod van sportmogelijkheden, maar zoekt naar kostenverlaging door eigen beheer bij verenigingen en meer kostendekkende tarieven.
- De focus zal de komende jaren liggen op het slim combineren van recreatieve attracties in de hele regio.
- De uitgangspunten die in de toekomstvisie staan worden verwerkt in alle beleidsdocumenten waar dat relevant is.

2. Bestuurskracht
Een gemeente heeft bestuurskracht als de gemeente in staat is zelfstandig alle wettelijke en de zelf gekozen taken uit te voeren.

Dat kan door taken als organisatie allemaal zelf uit te voeren, maar dat kan ook in combinatie met inhuur en uitbesteding aan bedrijven, inhuur bij grotere gemeenten of deelname aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het gaat om het evenwicht tussen taakzwaarte en hulpbronnen: geld, burgerkracht en ambtenarenkracht. De invloed op de wat theoretische term bestuurskracht kan praktischer beschreven worden in verbinding met de term bestuurskwaliteit. Een van de manieren om bestuurskracht te ‘meten’, verbeteren/verhogen is periodiek de vraag te beantwoorden wat er van de bestuurlijke opgaven (en daarmee verbonden ambities) terecht komt.

Wat is nodig om bestuurskracht meetbaarder te maken?
- Duidelijkheid over de rollen van bestuur (Raad kaderstellend en controlerend en college uitvoerend/voorbereidend)
- Rolvastheid
- Prioritering
- Doelgerichtheid
- Daadkracht
- Doelmatigheid

Concrete acties:
- Raad en college maken nieuwe afspraken over kaderstelling.
- College en ambtelijke organisatie doen bij nieuwe beleid voorstellen aan de raad waarmee de raad een helder kader kan meegeven.
- Er wordt meer gebruik gemaakt van de burgerkracht. Zie burgerparticipatie.
- De ambtelijke organisatie wordt voorbereid op een regiegemeente, die werk maakt van een optimaal samenspel tussen samenleving en overheid.
- In de tijd van schaarse middelen zal het bestuur heldere prioriteiten moeten stellen.
- Een toekomstbestendige financiële huishouding. Zie Duurzame financiën.
- Elkaar aanspreken op rolvastheid.

3. Burgerparticipatie
Samenwerking tussen overheid en samenleving om maatschappelijke opgaven te realiseren

Er zijn twee belangrijke redenen om burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven te betrekken bij de lokale politiek:
1. Een goed proces biedt mogelijkheden tot invloed en zorgt voor draagvlak en minder nazorg. Als mensen in een vroeg stadium invloed kunnen uitoefenen op de weg naar een uitkomst, dan zullen ze zich makkelijker kunnen neerleggen bij de uiteindelijke uitkomst.
2. De overheid maakt optimaal gebruik van de kennis en ervaring in de lokale samenleving.

Voor bepaalde trajecten is het zeer nuttig om van tevoren voor iedereen duidelijk te maken wat de *doelen zijn, de randvoorwaarden, de rolverdeling, de spelregels en de werkvormen*

Concrete acties:
- Inloopbijeenkomsten om nieuw beleid te toetsen
- Vastleggen kader voor de diverse vormen van burgerparticipatie op basis van de participatieladder. Voor iedere sport op de ladder worden spelregels vastgesteld.
- De raad (conform afspraak in de raadsvergadering van 26 september 2016) gaat met een raadswerkgroep aan de slag met dit onderwerp.
- De uitkomsten van de raadsbijeenkomst over Burgerparticipatie wordt betrokken bij het opstellen van een *kwaliteitshandvest*.
- Verbeteren van de website om voorlichting en informatieuitwisseling over het meer beleidsmatige deel van de taken van de gemeente mogelijk te maken.
- Opzetten van een eenvoudig raadpleegbare digitale database van beleids- en beslisdocumenten. Noodzakelijk voor intern gebruik, maar ook bruikbaar voor publieke raadpleging.

- Opzetten van Burgerthemagroepen. We willen nog meer gebruik maken van de kennis, ervaring en intelligentiekracht van de inwoners van Haren. Er wordt gestart met twee onderwerpen: burgerparticipatie & burgerinitiatieven en verkeer.
- Conclusies en aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport worden in alle portefeuillehouders overleggen geagendeerd met de vraag bij welke beleidsonderdelen een vorm van burgerparticipatie wenselijk is.

4. Financieel toekomstbestendig (Duurzame financiën)
De flexibiliteit van de financiële huishouding zal verbeterd moeten worden en dient toekomstbesteding te worden ingericht.

Wat is er nodig?
Vergroten Algemene Reserve.
- Een solvabiliteitsratio van tenminste 20% in 2020, die moet oplopen tot 30% in 2023.
- Bij nieuw beleid zal het college duidelijk het kader beschrijven waarbinnen het college ruimte voor handelen vraagt.
- In de meerjarenbegroting 2017-2020 wordt ruim 8 miljoen aan exploitatieoverschot gerealiseerd om toe te voegen aan de algemene reserve

Concrete acties:
- Lastenverzwaring
- Bezuinigingen
- Organisatieontwikkeling (zie ook paragraaf 5.)
- Mee- en tegenvallers zonder directe passende dekking worden tegen elkaar afgewogen in de buraps (disciplineringsmaatregelen)

5. Ambtelijke organisatie (Organisatieontwikkeling)
De inrichting en de kwaliteit van een ambtelijke organisatie sluit aan bij de veranderende rol van de gemeente en het gemeentelijk takenpakket zoals die voortvloeien uit de toekomstvisie van de gemeente

- De directeur/gemeentesecretaris heeft de opdracht gekregen om samen met het managementteam het organisatie- ontwikkeltraject vorm te geven, passend bij de visie van de gemeente Haren. De gehanteerde uitgangspunten:
- Flexibele inzet van medewerkers.
- Snel in kunnen spelen op veranderingen.
- Lerende organisatie met veel experimenteerruimte.
- Reduceren kwetsbaarheid functies.
- Organisatie inrichten op waarde toevoegen en efficiënte werkprocessen.
- Taken afstoten (verzelfstandigen, outsourcen, samenwerking).
- Inspirerend opereren in een netwerksamenleving.

Concrete acties:
- Vaststellen organisatie-ontwikkelplan
- Implementeren plan

6. Regionale samenwerking (Haren in de regio)
Haren hecht grote waarde aan goede relaties met buurgemeenten en partners. De relatie met buurgemeenten en samenwerkinsgverbanden zal herijkt moeten worden door uitvoering van de eigen toekomstvisie en door ontwikkelingen van het Rijk die nopen tot nieuwe vormen van samenwerking.

Wat betekent dit?
- Agenderen en realisren van regioale opgaven
- Inspelen op veranderende positie en (neuwe) opgaven
- Aangaan van nieuwe vormen van samenwerking (hier ligt ook een link naar onderdeel burgerparticipatie en organisatieontwikkeling)

Concrete acties:
- Colleges van buurgemeenten worden minimaal 1x per jaar uitgenodigd in Haren om over diverse onderwerpen te spreken als investering in goede verstandhoudingen.
- Met de gemeente Tynaarlo wordt verkend om een gezamenlijke omgevingsvisie op te stellen in het kader van de gemeenschappelijke taak in de Regio Groningen-Assen.
- Indien samenwerkingsverbanden veranderen door de opschaling van gemeenten elders in de provincie Groningen, zal Haren op tijd op zoek gaan naar alternatieven.